

מסורת הש"ס

א) [פסחים ל: וט"ג], ז' מעשר שני פ"ד מ"ד, ג) פ"א ל"ג, ד) [קדושין כ"ג], ערין [כ"ג], ט) [סוכה מג:], ו) [מנחות ע' לעיל נט, כ"ב קנה: ו] קדושין מז: לעיל כג, ט) קדושין ג, ט) [ז"ל גנ:], ז) [תוספת פ"ר] כ"ב קנה, קדושין מט, יא) [בבב"מ א"ח אלעזר וכן במשנה לקמן, יט) פ"א מ"ש רישא דל"פ ר"א, יג) [קדושין מז: מט, כ"ב קנה:], יד) וקבל במקום אחר פ"א מ"ד, טו) [נדרים כה:], טו) [שחיטין עט: ו] קדושין כ"י, ד"ר בחב"ל, יז) [וע' תוספות ד"ה לא: ד"ה ובקש ר"א, יט) ג"י כש"ל וי"א אין וע' י"א א"ל, ס) [וע' מוס' ד"ה מ"ה ד"ה אכל וניאור וזכר בחוב' כ"ב דף קנה, ד"ה איתמר, כא) [לעיל מ-ד],

גליון הש"ס

ת"ר"ה וזכר חב"ד העבירה ובי' הוה שני ל'מפרך, ע' בבורה ד' ע"א מדי' בחמיה דר"י:

מוסף רש"י

אין עבד עברי נוגה, דלוי ממכר קמון הוה (נעריכו כס), אלא בזמן שהיוכל נוגה, דמאי למקרי פיה עד שנת הויכל יעבור עמך (קדושין טט), הפעוטות לא תעט ושמחה (מנחות ע'), מקחן מקח כו' במטלטלין, אם ממכר במטלטלין (לעיל טט) במטלטלין דוקא אכל ממקרקעי לא עד שיבא שמי שערות או עד שיהא בן עשרים (מנחות ע'), קטנה כו' אינו גט עד שישבע גט לידה, שאין הקטן עושה שערות או עד שיהא דירה הלא הילכך לאו שולחן דירה הוא אלא שולחן דירה הוא (נעיל טג), דאין שלמות לקטן הילכך הניחול לה יסא שלוחו של בעל להולכה וימחה לה (קדושין טד),

מוסף תוספות

א. דנפקא ליה מתורת לבדו, כש"י קדושין סה: ובצירי מ"י לאו הגבחה היא, כש"י מתנות לא. ב. לפטור מחומשו, מוס' כניעות ל' ד"ה [נאמתיא, ג. אלא מסלק לי בפיפרא אחריתו וכו', מוס' כניעות ל' ד"ה [נאמתיא, ד. הויאל ואין לו יד לזכות לעצמו ממון שנותנין לו תקנו חכמים שיהא אחר וזכה ומקבל לצרכו, עשרים כ"ב קט: ה. שהיה יכול לזכות בעצמו, שס. ו. בקטן, מוס' הל"ה, י. שלא תגזע למדי' מוס', הל"ה: יא. שאינו מבחין בין צדור לאגור, כש"ל, דכי אמרי' וזכה לעצמו דוקא במטלטלין ודוקא בשוהגיה לידו אבל בדוקא אחרת כגון אגב, ר"י, ודאיה חולצת עד ששהה גדולה, מוס' מה מ"י ד"ה אכל, י. של קטנה, עש"ק, יא. גדולות האשה ממתרת לבא משל איש, כש"ל, יב. דכנגדן קטנה משמע שהגיעה היא לענות נדרים' הדיוותה איש שנה, מוס' הל"ה: יג. פירוש לרבי יוסי מוס' מה שס. יד. הבעל, פ"י

מערימין. לפדותו בלא חומש. שאדם מוסיף חומש כשפודה את מעשר שני שלו ואינו מוסיף חומש על של אחרים אם קוניה מתצירו: **ופדו בהן מעשר שני**. ממנו דהוו להו אחרים לגביה והם סמוכים על שולחנו ושלםם שלו שהם חוזרים ונותנים לו: אלא **זומן** שסיועל נוהג.

דבעינן ואיש אל משפחתו משזבו (ויקרא כה: **שש מרס**, תלוקות בזכיות קטן: **וכנגדן בקטנה**, חשיב לה יודעת לשמור קידושיה ומתקדשת בקידושי אמה או אחיה לדעתה או בקבלת אמה אם יתומה היא: **למיאון**, שזריכה למאן ואינה יוצאה בלא מיאון דתנן ביצמות (דף קו:) כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קדושיה אינה לזריכה למאן וזו יודעת לשמור היא: **הפעוטות**, מנן בהנמין (לעיל דף נט), דמקחן מקח במטלטלין ופרשין כבר שית כבר ממני: **וכנגדן בקטנה**, משנהגיעה לימים הללו משלחה ואינה חוזרת קרינא בה ומתגרשת בקבלת עצמה היא: קיבל בה אציה קידושין ומת ואע"פ שקידושיה קידושין מן המורה: **גסעיו לעונם נדרים**, שנה אחת לפני נערותה נדרים נצדקין כדמנן במס' נדה (דף מה:) בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרים נצדקין ואם ידעה לומר לשם מי נדרה לשם מי הקדישה נדרה נדר וקדישה הקדש: **חוללת**, אם הביאה סימנין ולא אמרה: שומא ינינה אכל קודם זומן הוה קטנה היא ואין סימניה סימנין ואינה חוללת דאיש כחזב כפרסה^{טו} ומקשינן אשה לאיש: **למכור בנכסי אביו**, קרקעות: **עד שיהא בן עשרים**, הוי קטן: **בתני'**, אם רצה **דבעל** לחזור יחזור ב'שאין קמן עושה שליה יואם אמר לו אביה צא והתקבל לבתי גיטה אם רצה לחזור לא יחזור ^{ס"ה}האומר ^טתן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר פסול ^ההרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר כשר ^{ס"ה}האשה שאמרה התקבל לי גיטי במקום פלוני וקיבלו לה במקום אחר פסול ר' ^{ט"ו}אלעזר מכשיר יאהב לי גיטי ממקום פלוני והביאו לה ממקום אחר כשר: **גב'**, ^{ט"ו}רבי אלעזר מאי שנא רישא דלא פליג ומאי שנא סיפא דפליג איהו דמדעתיה מגורש קפיד איהי דבעל כרחה מתגרשת ^{ט"ו}מראה מקום היא לו: **בתני'** יאהב לי גיטי אוכלת בתרומה עד שיוגיע גט לידה התקבל לי גיטי אסורה לאכול בתרומה מיד התקבל לי גיטי במקום פלוני ^{ט"ו}אוכלת בתרומה עד שיוגיע גט לאותו מקום ר"א אוסר מיד: **גב'** וגיטא מיהא הוי והאמרת רישא לא הוי גיטא לא צריכא דאמרה ליה התקבל לי גיטא במתא מחסיא וזימנין דמשכחת ליה בבבב' יוה"ק ליה משקל כל היכא דמשכחת ליה שקליה מיניה גיטא

כן ^{י"ב}ואר"ת דאלינא דר' יוסי קאלר רבא הכא דלמרי' צ"פ מעות חלילה (יבמות דף קה:) מדברי ר' יוסי נלמדת דקטנה חוללת כפעוטות ורבא אמר עד שתיגע לעונת נדרים ^{י"ב}ועוד מפרש דהא דמסיק התם והלכתא עד שתיצא שתי שערות כל זה מדברי רבא כלומר לר' יוסי עד שתיגע לעונת נדרים אכל הלכה עד שתיצא שתי שערות והא דנקט רבא לנילמיה כר' יוסי כדי לעשות כלל שלו ולומר כגולן

כנגדו בקטנה ועוד יש לומר דהכא גרסי' רבא דהא מסיק ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים ובפרק מי שמת (כ"ב דף קנה), אמר רבא אמר ר"נ מנן י"ח שנה וליכא למימר דהתם משמיה דר"נ קאלר וליה לא ק"ל דהא מסיק התם דמכללא איתמר ומוכח מעובדא דלמא לקמיה דרבא דפחות מנן עשרים דזניק נכסי כו' דסבר רבא בן י"ח: **התקבל לי גיטי** אסורה **אבאבז** בתרומה מיד, הוה כל למימר דלוקי אשה בחזקתה שלא מתגרשה אלא חומרת צולמא היא כשהמירו חתמים משום דחוקה עליה עושה שלוחמו ואע"ג אלא ציד השלים לעשות שמא לא יתן לו י"א את הגט כמו שאסור בכל הנשים שצעולס^{י"א} אע"ג דכל אחת היא לו בחזקת הימר וגם אין ציד השלים לעשות שלוחמו:

האומר פרק ששי גימין

סה.

בעין דאורייתא תקון, והא דסגי בהגזת טפס טו גגי חזית של שיתופי מנזאות אפי' לפירוש הקונטרסי^{טו} דלא קניא הגזעה צעלמא אלא גג' טפסיס^ט חשיב ליה כעין דאורייתא כיון דמגביה בר זכיה ויש זה הגזעה קלת: **ופדו בהן מעשר שני**, וא"ת ומאי מהני פקטן קטן והא אין מעשה קטן כלום וצב"כ (פרשם בחקותי) ממעט קטן שאינו פודה מעשר שני ותנן נמי (תרומות פ"א מ"א) חמשה לא יתרומו וקטן חד מנייהו ולעיל בהנמין (דף נג), תניא אפטרופין תורמין ומעשרין משמע אכל קטן לא ומאי שנה פדית מעשר מתרומה וי"ל דאמירא כמ"ד במס' תרומות (פ"א מ"ג) דהגיעו לעונת נדרים כסם שגדן נדר כך תרומתן תרומה וכסם שחל שם תרומה על פיו ומשמתי טבל צאכילה י"י מתחלל מעשר שני על ידו וא"ת היאך פודה לאחרים הא אפי' למ"ד זוכה לאחרים היינו כשדעת אחרת מקנה אותו לאחרים ופדית מעשר נהי דשעתין ליה מוכה לאחרים מ"מ אין דעת אחרת מקנה אותו לאחרים ע"י זכיות קטן והוי כמו מליאה דלא זכי מדאורייתא וי"ל כיון דמופלא הסמון לאיש דאורייתא ותרומתו תרומה ומילולו חילול אם לגבי ממון זוכה לאחרים מן התורה כשדעת אחרת מקנה אותו א"כ לענין חילול מעשר יש לו להוסיף אפי' בלא דעת אחרת אכל לרצ חסדא דאינו זוכה לאחרים אע"פ שלעצמו זוכה גם בחילול מעשר לא זוכה לאחרים בחילול אע"פ שלעצמו מחלל: **ואמרה העבדיה בזמן הזה** מי איכא, ה"פ ^{ט"ו}הוה מנאי למיפקר אי בזמן הזה למת לו להעריכ' והלא יכול לחלל שוה מנה על שוה פרוטה וחומשה ולמאן דלמר בהזב (כ"ב דף נג:) דבעינן יט) [אף] בחומשה שוה פרוטה יחלל שוה מנה על חמש פרוטות^כ, לעיל **צ"רור** וזורקין וזכה **לעצמו**, וא"ת והא דתנן במי שמת (כ"ב דף קטו:) וזין לקטן^י ואין זכין לגדול^י הא קטן גופיה אמר הכא דזי י"ל דהתם^י בפתוחי מלכא^י אי נמי^י

בקנין חליפין דאין מבחין: **וכנגדן בקטנה חולצת**, פירש בקונטרס שנה אחת לפני נערות כגון בת י"א שנה ויום אחד אם הביאה סימנין חוללת ולא אמרי' שומא ינינה וקשה דרבא גופיה פסיק בסוף פ' ויאל דופן (לעיל דף מו), הלכתא מ' הזמן כלפי' המון^ט ומפרש רבינו שמואל כנגדן בקטנה היינו לא הגיע לעונת נדרים^י קאלר אלא בת י"ב שנה ויום אחד דהא הגעת נדרים של קטן כנגדן צאשה גדולה היא ^{י"א} ואין הלשון משמע

כן ^{י"ב}ואר"ת דאלינא דר' יוסי קאלר רבא הכא דלמרי' צ"פ מעות חלילה (יבמות דף קה:) מדברי ר' יוסי נלמדת דקטנה חוללת כפעוטות ורבא אמר עד שתיגע לעונת נדרים ^{י"ב}ועוד מפרש דהא דמסיק התם והלכתא עד שתיצא שתי שערות כל זה מדברי רבא כלומר לר' יוסי עד שתיגע לעונת נדרים אכל הלכה עד שתיצא שתי שערות והא דנקט רבא לנילמיה כר' יוסי כדי לעשות כלל שלו ולומר כגולן ר"נ מנן י"ח שנה וליכא למימר דהתם משמיה דר"נ קאלר וליה לא ק"ל דהא מסיק התם דמכללא איתמר ומוכח מעובדא דלמא לקמיה דרבא דפחות מנן עשרים דזניק נכסי כו' דסבר רבא בן י"ח: **התקבל לי גיטי** אסורה **אבאבז** בתרומה מיד, הוה כל למימר דלוקי אשה בחזקתה שלא מתגרשה אלא חומרת צולמא היא כשהמירו חתמים משום דחוקה עליה עושה שלוחמו ואע"ג אלא ציד השלים לעשות שמא לא יתן לו י"א את הגט כמו שאסור בכל הנשים שצעולס^{י"א} אע"ג דכל אחת היא לו בחזקת הימר וגם אין ציד השלים לעשות שלוחמו:

גיטא

עין משפט ונר מצוה

ל ב א מ"י פ"ה מהל' מעשר שני הל"ת:
ב [מנ"י] פ"א מהל' תרומות הלכה טו:
ג ב מ"י מ"י מהל' שמטה ויובל הל"ט ופ"א מהל' עבדים הל"י סמנ עשין פנ טו"ש"ע יו"ד י"י רסו ספי' י"ד:
ל ד ד מ"י פ"ה מהל' מעשר שני הל"ט:
ה [טו"ש"ע חור"מ סמן רלה קע"א וס"י רמנ ספי' טו:]
ו ל ה ד מ"י פ"ד מהל' אשוח הל"י [ופ"א מהל' גירושין הל"ין] סמנ עשין ג טו"ש"ע א"ה"ע פ"י מנ ספי' ג ופי' קנה ספי' ג:
ז [מנ"י פכ"ט מהל' מכירה הל"א טו"ש"ע חור"מ פ"י רלה ספי' א]:
ח ה מ"י פ"ב מהל' גירושין הל"י"ח סמנ שס טו"ש"ע א"ה"ע פ"י קמח ספי' ו:
ט ל ז מ"י פ"א מהל' נדרים הלכה א ופ"א מהל' ערין הל"י"ח סמנ לאחין רמנ טו"ש"ע פ"ו"ר ספי' רלנ:
י ל ח י מ"י פ"ב מהל' אשוח הל"י"ח ופ"א מהל' יבוס הל"י"ח סמנ עשין ג טו"ש"ע א"ה"ע י"י קסו ספי' ד ופי"ש:
י א ב מ"י פכ"ט מהל' מכירה הל"י"ח סמנ עשין פנ טו"ש"ע חור"מ ספי' רלה ספי' ט [ט]:
ב ל ז מ"י פ"ו מהל' גירושין הל' ט סמנ עשין ג טו"ש"ע א"ה"ע פ"י קמח ספי' ג:
ב א ז מ"י פ"ב מהל' שולחין הל"י"ח סמנ עשין פנ טו"ש"ע חור"מ ספי' קפח ספי' ג:
ב ב ז מ"י פ"ב מהל' גירושין הל"י"ח סמנ עשין ג טו"ש"ע א"ה"ע פ"י קמח ספי' ג:
ב ג ז מ"י סס פ"ט הל' לג סמנ שס טו"ש"ע שס ספי' מה:
ב ד ז מ"י שס טו"ש"ע שס ספי' מה:
ב ה פ צ מ"י סס הל' דז טו"ש"ע ספי' מט:
ב ו ק מ"י פ"ט מהל' תרומות הל"א סמנ לאחין רכח:
ב ז טו"ש"ע א"ה"ע פ"י קמח ספי' ג:

פסקי ר"ד

שהן קדושי תורה ואע"פ שאין לה דעת ולא בעי' דעת אשה בנט כ"א שותאה ידה חשובה יד שותעד להבחין: ת"ר קטנה שירדעת לשמור גיטה מתגרשת ושאניה יודעת לשמור גיטה אינה מתגרשת ואיזו היא קטנה שירדעת לשמור לא גיטה ואסיק רב הונא בר מנחם משייה דרב אחא בר איקא כל שמבנתה בין גיטה לדבר אחר והיינו נותנינא לה אגוז ונטולתו צדור וזורקת שיש לה דעת להבחין בין זה לזה פ"י אם יודעת לשמור את גיטה מתגרשת בקבלתה ואם לאו אינה מתגרשת בקבלתה עד שיקבלנו אביה ופי' המורה דכותיה ושלחנא במיתו והלכה מי שמשלחה ואינה חוזרת יצאת זו שמשלחה וחוזרת הכי דרשי' לה ביבמות פ' חרש הילכך אפילו בקבלת אביה אינה מתגרשת ואינו גיל דדוקא גבי ידה הוא דירשנין התם הכי ולא מהני לה יד לקבל גיטה ואע"ג דלא בעינן דעת אשה בנטי יד מיהא בעינן וזה לית לה יד אבל אביה אמאי נמעיט לה

שלא יקבל את גיטה: אמר רב יהודה אמר רב אסי צדור וזורק אגוז ונטולו וזכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים חפץ ומחזירו ומניחו לאחר שעה וזכה בין לעצמו ואם שואלין אותו ממנו יודע להחזירו להם כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי דא ודא אחת היא מ"מ דא ודא אחת היא אמר רב חסדא אחד זה ואחד זה וזכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים ופי' זכיות הקטן היא מדרבנן ופי' אינו זוכה לאחרים עד שיביא שתי שערות שותאה וזכיות מן התורה והלכה בשמואל: אמר רבא משל מרות בקטן צדור וזורק אגוז ונטולו וזכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים (ובגורין) [וכנגדן] בקטנה מתגרשת בקדושי אביה פ"י יש לה יד להתגרש ואע"פ שקדשה אביה שהן קדושי תורה ואע"פ שאין לה דעת שהיא קטנה אכלת בעיני דעת אשה בנט ולא בעינן אלא שותאה ידה חשובה יד וכוין שמבנתה בין אגוז לצדור מבנתה נמי בין גיטה לדבר אחר והילכך מתגרשת בקבלתה, ודוקא אם מת אביה אבל בחייו לא כדפרישית דדוקא נערה ולא קטנה, הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין (ובגורין) [וכנגדן] בקטנה מתקדשת למיאון פ"י זמן הפעוטות פירשנו כבר (נט), שית כבר שבע כבר המני כבר תשע כבר שר כל חד וחד לפוס חורפיה וכנגדן בקטנה יתומה^ט מתקדשת למיאון פ"י הני תנן ביבמות (קו:) כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קדושיה אינה צריכה למאן שאין קדושיה חומתה היא כפעוטות וזו צריכה למאן שאם לא מיאנה בקטנותה עד שלא הביאה שתי שערות שוב אינה יכולה למאן וצריכה ממנו גט אבל אם היא פחותה מזמן הפטות שנתקדשה פחות מבת שני אינה צריכה גט ואי ק' למא שיהא רבא זמן מתקדשת למיאון לזמן מתגרשת בקדושיה אביה והלא בשניהם ענינו לשון אחד, גבי גירושין תנן הנא וכל שאניה יכולה לשמור לא גיטה אינה יכולה להתגרש ודכותה תנן גבי מיאון בפי' בית שמאי כל תינוקת שאניה יכולה לשמור קדושיה אינה צריכה למאן והיכי מצינן לחלק ביתין, י"ל שירדעת קדושיה היא ודא גדולה משמירת הגט ששמירת הגט אינה אלא לפי שעה שמה צורך לה בשמירתו אינו דבר השוה ממון ואינו אלא לפי שעה כדאמר רבא צריכה להחזירו ואם שוה הכי פ"י מייאנה איוז היא קטנה שירדעת לשמור את גיטה ומסיק רב הונא בר מנחם כל שמבנתה וכו' אבל שמירת הקידושין צריכה להיות בת דעת שתשמרם יפה ולא תאבדם ובקידושין בעי' דעת אשה הילכך צריך שותאה בת דעת כפעוטות אבל בגירושין לא בעי' דעת אשה

^[1] ג' רבינו וזו כתי' הרי"ף כאן דומן מתקדשת למיאון הוא משמעת לענות הפעוטות וכמו דמקין רבינו בסמוך.